

Dansk oversættelse af Kronik i Le Monde 9 januar, 2022

Udklip fra Le Monde nedenfor

Kronik, Le Monde, 9 januar, 2022 af Stéphane Foucart

"Don't Look Up" afslører vores manglende evne til at tage langsomme, usynlige katastrofer alvorligt.

Adam McKays seneste film bliver tolket som en grinagtig fortælling om den manglende evne til at tage den globale opvarmning alvorligt. Men andre kriser bliver langt mere ignoreret af politikere og medier end klimakrisen.

En enormt stor fare truer menneskeheden, men den bliver mødt med skeptiske hånlige bemærkninger, tåbelige floskler, forsinkelsestaktik og i sidste ende en "teknoløsning", der er dømt til at mislykkes. Det er umuligt ikke at se Adam McKays seneste film, Don't Look Up, som en både morsom og fortvivlet fortælling om de vestlige samfunds reaktion på den globale opvarmning. To amerikanske astronomer, Randall Mindy (Leonardo DiCaprio) og Kate Dibiasky (Jennifer Lawrence), identificerer ved et tilfælde en gigantisk komet, der er på vej mod Jorden, og de sætter sig for at advare politikere og medier, men bliver mødt af inkonsekvens, negligering, kynisme og korruption. Satiren er irriterende, og nogle gange rammer den knap nok.

Ud over klimaproblemet viser Don't Look Up vores manglende evne til at tage langsomme, usynlige katastrofer alvorligt. Så længe kometen ikke har ramt Jorden, er det stadig muligt at ignorere den og undgå at få den ind i synsfeltet. Aktuelle videnskabelige publikationer minder os om en analog krise, nemlig den hurtige reduktion i vores fertilitet. I midten af december 2021 offentliggjorde tidsskriftet Nature Reviews Endocrinology et omfattende review om emnet, forfattet af omkring femten forskere fra et dusin europæiske institutioner.

Den første forfatter, danskeren Niels Skakkebæk (Københavns Universitet), er for den menneskelige fertilitet (især den mandlige fertilitet), hvad Randall Mindy fra Don't Look Up er for kometen på vej mod Jorden. I begyndelsen af 1990'erne var Skakkebæk en af de første - hvis ikke den første - til at advare om en nedgang i mænds fertilitet. Han har arbejdet med emnet i tre årtier og har dokumenteret fænomenet og søgt efter årsagerne.

Kapløb mod sterilitet

Årsagerne findes i befolkningens udsættelse for en række petrokemiske stoffer - blødgøringsmidler, pesticider, opløsningsmidler, flammehæmmere, kosmetik osv. - som forstyrrer menneskets udvikling. Disse olieprodukter, som påvirker hormonsystemet, er en så integreret del af det moderne liv, at de har gennemsyret vores kroppe i årtier. De tal, som forfatterne nævner, taler for sig selv. Mellem 1973 og 2011 anslås det, at sædcellekonzentrationen i sæden hos den gennemsnitlige vestlige mand er faldet med næsten 60 %. Og dette kapløb mod infertilitet er en del af en generel forringelse af

mænds reproduktive sundhed: en kraftig stigning i testikelkræft næsten overalt i verden, en øget forekomst af medfødte misdannelser i reproduktionssystemet (hypospadi, kryptorkisme), tidlig pubertet osv.

I Danmark, skriver Skakkebæk og medforfattere, bliver hvert tiende barn født ved hjælp af medicinsk assisteret reproduktion. I Frankrig mislykkes det for mellem et ud af seks og et ud af fire par at få børn på naturlig vis inden for et år. På mindre end to generationer er det, der engang blev betragtet som usædvanligt, blevet almindeligt.

Som forfatterne skriver, peger en lang række undersøgelser på, at de petrokemiske stoffer i miljøet og i fødevarer er en af årsagerne til den udbredte infertilitet. Mere revolutionært mistænker Niels Skakkebæk og hans kolleger også, at det faldende fødselstal i de vestlige lande ikke kun skyldes socioøkonomiske faktorer og personlige valg - som er muliggjort af adgangen til prævention. Måske, forklarer de, skyldes faldet i det gennemsnitlige antal børn pr. kvinde til dels biologiske årsager.

Der er flere elementer, der kan bidrage til at underbygge denne hypotese. For det første bemærker forfatterne, at store databaser, der er til rådighed i nogle lande, tyder på, at olierevolutionen og den petrokemiske sektors fremkomst i begyndelsen af det 20. århundrede var knyttet til starten på erosionen af fertilitetsraten, uden at dette klart kan tilskrives socioøkonomiske ændringer. Desuden er antallet af uønskede graviditeter og aborter faldet kraftigt i den vestlige verden, mens præventionsteknikkerne næsten ikke har ændret sig siden 1960'erne hvor anvendelse af p-piller blev meget udbredt.

Skødesløshed og kynisme

I dag ligger fertilitetsraten i de fleste EU-lande under det niveau, der er bæredygtigt, forklarer Niels Skakkebæk og kolleger. Selv om det kun er en lille del af den nedadgående tendens i de seneste årtier, der er relateret til miljøeksponering for petrokemiske biprodukter, er det nødvendigt med "afgørende lovgivningsmæssige tiltag samt ukonventionelle og tværfaglige videnskabelige samarbejder for at vende udviklingen".

Fertilitetskrisen er måske ikke som en komet, der styrter mod Jorden, men den har noget at gøre med klimakrisen. Ligesom Randall Mindy og Kate Dibiasky fra Don't Look Up føler de videnskabsfolk og læger, der i mange år har slået alarm om behovet for bedre regulering af kemi, at de prædiker til de omvendte midt i en ørken af glathed og kynisme.

I langt højere grad end den globale opvarmning er miljøforskernes bekymringer - og miljø sundhed i almindelighed - stort set ikke til stede på de politiske ledes mentale lystavle. I 2016 opfordrede hundrede førende forskere (herunder Skakkebæk) i et indlæg i Le Monde til at tage lige meget hensyn til disse to spørgsmål, som begge er forbundet med vores samfunds afhængighed af olie - hvad enten det er som brændstof eller som råmateriale til den kemiske industri. Deres tekst havde til hensigt at ramme som et elektrochok, men den havde ingen effekt.

Stéphane Foucart